

RAPORT O SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ
SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ
W BIELSKU PODLASKIM

Podstawa prawna: art. 53a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 711)

Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej został opracowany w oparciu o teorię i zasady analizy wskaźnikowej zgodnie z Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 25 kwietnia 2017 roku w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 832), na podstawie sprawozdania finansowego za 2020 r.

I. Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej za 2020 r.

Analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim za 2020 rok przeprowadzono w oparciu o punktowe oceny przypisane poszczególnym wskaźnikom wyliczonym zgodnie ze sposobem określonym w wyżej wymienionym rozporządzeniu.

1. **Wskaźniki zyskowności** – określają zdolność szpitala do generowania zysków, a zatem ekonomiczną efektywność działalności:
 - a) wskaźnik zyskowności netto (%) pokazuje jaką część przychodów stanowi odnotowany zysk (lub strata). W ten sposób jest określona efektywność gospodarki finansowej w odniesieniu do relacji przychody ogółem a koszty ogółem szpitala;
 - b) wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%) określa ekonomiczną efektywność działania szpitala, z uwzględnieniem działalności podstawowej oraz pozostałej działalności operacyjnej;
 - c) wskaźnik zyskowności aktywów (%) informuje o wielkości zysku (lub straty) przypadającej na jednostkę wartości zaangażowanych w podmiocie aktywów, czyli określa ogólną zdolność aktywów do generowania zysku.

Podstawą oceny zyskowności działalności gospodarczej jest wynik finansowy, który może być dodatni (zysk) lub ujemny (strata). Wskaźniki zyskowności są najbardziej syntetycznymi wskaźnikami efektywności i opłacalności działalności jednostki. Odzwierciedlają zdolność jednostki do wypracowania zysków z zaangażowanych kapitałów, a zatem określają ekonomiczną efektywność działalności. Dodatnie wartości wskaźników informują o racjonalnym gospodarowaniu, gdzie przychody podmiotu przewyższają koszty. Ogólnie można powiedzieć, że im większe wartości przyjmuje wskaźnik zyskowności, tym bardziej efektywna jest działalność podmiotu. Należy jednak zauważyć, że w przypadku szpitala jako instytucji, której celem nie jest maksymalizacja zysku, istotniejszym jest fakt bilansowania się prowadzonej działalności. Szpitale publiczne są organizacjami „non profit” i najistotniejszym celem ich działalności jest zwiększenie użyteczności świadczeń medycznych. Rozumie się przez to maksymalizację rozmiarów i jakości realizowanych usług.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) zyskowności netto	$\frac{\text{wynik netto} \times 100\%}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów} + \text{pozostałe przychody operacyjne} + \text{przychody finansowe}}$	poniżej 0,0 % od 0,0% do 2,0 % powyżej 2,0% do 4,0% powyżej 4,0%	0 3 4 5	3,32%	4
b) zyskowności działalności operacyjnej	$\frac{\text{wynik z działalności operacyjnej} \times 100\%}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów} + \text{pozostałe przychody operacyjne}}$	poniżej 0,0 % od 0,0% do 3,0 % powyżej 3,0% do 5,0% powyżej 5,0%	0 3 4 5	3,31%	4
c) zyskowność aktywów	$\frac{\text{wynik netto} \times 100\%}{\text{średni stan aktywów}}$	poniżej 0,0 % powyżej 0,0% do 2,0 % powyżej 2,0% do 4,0% powyżej 4,0%	0 3 4 5	4,08%	5
RAZEM WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa:	15	Uzyskane punkty:	13

W efekcie uzyskano 13 punktów, przy czym w latach poprzednich uzyskano po 9 punktów osiągając wskaźniki zyskowności netto, zyskowności działalności operacyjnej i zyskowności aktywów w 2018 r. odpowiednio: 0,53%, 0,44%, 0,60 %, a w 2019 r.: 0,66%, 0,63%, 0,75%. Czynnikiem determinującym osiągnięcie wysokich wartości punktowych w zakresie wskaźników zyskowności jest przede wszystkim wynik finansowy netto, który w roku 2018 osiągnął wysokość 269.377,64 zł, w 2019 r. – 367.541,16 zł, a w 2020 r. – 2.316.498,09 zł.

2. **Wskaźniki płynności** określają zdolność szpitala do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań krótkoterminowych:

- a) wskaźnik bieżącej płynności określa zdolność szpitala do spłaty zobowiązań krótkoterminowych poprzez upłynnienie wszystkich środków obrotowych;
- b) wskaźnik szybkiej płynności określa zdolność podmiotu do spłacania zobowiązań krótkoterminowych najbardziej płynnymi aktywami, tj. krótkoterminowymi należnościami i aktywami finansowymi.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) płynności bieżącej	aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) <hr/> zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe	poniżej 0,6 od 0,60 do 1,00 powyżej 1,00 do 1,50 powyżej 1,5 do 3,00 powyżej 3,00 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	0 4 8 12 10	1,29	8
b) płynności szybkiej	aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) - zapasy <hr/> zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe	poniżej 0,50 powyżej 0,50 do 1,00 powyżej 1,00 do 2,50 powyżej 2,50 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	0 8 13 10	1,07	13
RAZEM WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa:	25	Uzyskane punkty:	21

Wartość wskaźników jest niższa, aniżeli w latach poprzednich – w roku ubiegłym wskaźnik płynności bieżącej wynosił 1,65, a płynności szybkiej 1,52, natomiast w roku 2018: 1,56 i 1,46, co w obu latach dawało maksymalną ocenę punktową w zakresie wskaźników płynności. Pomimo to SPZOZ utrzymuje płynność finansową i ma pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań.

3. Wskaźniki efektywności, czyli wykorzystania majątku, bądź sprawności działania:

- wskaźnik rotacji należności (w dniach) określa długość cyklu oczekiwania szpitala na uzyskanie należności za świadczone usługi;
- wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach) określa okres, jaki jest potrzebny szpitalowi do spłacenia swoich zobowiązań krótkoterminowych.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) rotacji należności (w dniach)	średni stan należności z tytułu dostaw i usług x liczba dni w okresie (365) przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	poniżej 45 dni od 45 dni do 60 dni od 61 dni do 90 dni powyżej 90 dni	3 2 1 0	38	3
b) rotacji zobowiązań (w dniach)	średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług x liczba dni w okresie (365) przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	do 60 dni od 61 dni do 90 dni powyżej 90 dni	7 4 0	15	7
RAZEM WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa:	10	Uzyskane punkty:	10

Wskaźniki rotacji kształtują się na bardzo dobrym poziomie, przy czym w latach poprzednich wynosiły: w 2018 r. – 39 i 26, a w 2019 r. – 32 i 22.

4. **Wskaźniki zadłużenia** określają stopień zadłużenia szpitala:

- a) wskaźnik zadłużenia aktywów (%) informuje o stopniu finansowania aktywów kapitałami obcymi. Zbyt wysoka wartość wskaźnika podważa wiarygodność finansową jednostki;
- b) wskaźnik wypłacalności określa wielkość funduszy obcych przypadającą na jednostkę funduszu własnego. Wysoka wartość wskaźnika wskazuje na możliwość utraty zdolności do regulowania zobowiązań.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) zadłużenia aktywów %	$\frac{\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rezerwy na zobowiązania}}{\text{aktywa razem}} \times 100\%$	poniżej 40 % od 40% do 60% powyżej 60% do 80% powyżej 80%	10 8 3 0	16,79%	10
b) wypłacalności	$\frac{\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rezerwy na zobowiązania}}{\text{fundusz własny}}$	od 0,00 do 0,50 od 0,51 do 1,00 od 1,01 do 2,00 od 2,01 do 4,00 powyżej 4,00 lub poniżej 0,00	10 8 6 4 0	0,50	10
RAZEM WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA		Maksymalna ocena punktowa:	20	Uzyskane punkty:	20

Uzyskane wskaźniki zadłużenia świadczą o stabilności finansowej SPZOZ (w 2018 r. – 18,31% i 0,47, w 2019 r. – 12,89% i 0,36). Niski poziom wskaźnika zadłużenia aktywów świadczy o samodzielności finansowej zakładu.

**TABELA PODSUMOWUJĄCA WYNIKI OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ
za 2020 rok**

Grupa	Wskaźniki	Wartość wskaźnika	Ocena uzyskana
I. WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI	Wskaźnik zyskowności netto (%)	3,32%	4
	Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	3,31%	4
	Wskaźnik zyskowność aktywów (%)	4,08%	5
		I. Razem	13

II. WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	Wskaźnik bieżącej płynności	1,29	8
	Wskaźnik szybkiej płynności	1,07	13
		II. Razem	21

III. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI	Wskaźnik rotacji należności (w dniach)	38	3
	Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	15	7
		III. Razem	10

IV. WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA	Wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	16,79%	10
	Wskaźnik wypłacalności	0,50	10
		IV. Razem	20

Łączna wartość punktów		64	
-------------------------------	--	-----------	--

W wyniku analizy wskaźników sporządzonej na podstawie sprawozdania finansowego za 2020 r. przy zastosowaniu metody punktowej uzyskano 64 punkty (tyle samo punktów uzyskano w latach 2018-2019), co stanowi 91,43 % maksymalnej liczby punktów możliwej do uzyskania (maksymalnie 70 pkt) i świadczy o stabilności ekonomiczno-finansowej jednostki.

II. Prognoza sytuacji ekonomiczno-finansowej na kolejne trzy lata obrotowe

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie o działalności leczniczej. Prognoza na lata 2021-2023 została opracowana zgodnie z art. 52 ustawy o działalności leczniczej – SPZOZ pokrywa z posiadanych środków i uzyskiwanych przychodów koszty działalności i reguluje zobowiązania. W prognozach sytuacji ekonomiczno-finansowej na kolejne trzy lata obrotowe założono utrzymanie stabilności ekonomiczno-finansowej.

Rok 2020 i pierwsze miesiące 2021 r., to okres działania zakładu w szczególnych okolicznościach, których ustanie co do terminu nie jest pewne. Okoliczności te stanowią podstawową trudność projektowania założeń na kolejne lata, tym bardziej że de facto nie jest do końca precyzyjnie określona, rangą ustawy, sprawa chociażby rozliczenia definitywnego z płatnikiem świadczeń świadczeń, które w 2020 r. NFZ zapłacił, pomimo niewykonania.

Podstawą określenia prognozowanych przychodów jest plan finansowy na 2021 r. Do prognozy przychodów na lata 2021-2023 przyjęto, że zakres realizowanych świadczeń ze środków publicznych będzie obejmował wszystkie zakresy dotychczasowej działalności podmiotu.

Wykaz umów na finansowanie świadczeń ze środków publicznych zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia na dzień sporządzenia raportu:

- I. umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ) – zawarta na okres 01.10.2017 - 31.12.2021; na dzień sporządzania raportu wartość kontraktu została określona przez Narodowy Fundusz Zdrowia do dnia 30.06.2021 r.;
- II. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna* (neurochirurgia i laryngologia) – zawarta na okres 01.01.2012 - 31.12.2021; na dzień sporządzania raportu wartość kontraktu została określona przez Narodowy Fundusz Zdrowia do dnia 30.06.2021 r.;
- III. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna* (kardiologia) – zawarta na okres 01.07.2017 - 31.12.2021; na dzień sporządzania raportu wartość kontraktu została określona przez Narodowy Fundusz Zdrowia do dnia 30.06.2021 r.;
- IV. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej* – zawarta na okres 01.07.2017 - 30.06.2022; wartość kontraktu została określona przez Narodowy Fundusz Zdrowia do dnia 30.06.2021 r.
- V. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Podstawowej opieki zdrowotnej* (lokalizacja: Bielsk Podlaski, Orla, Brańsk) – zawarta od dnia 01.01.2018 r. na czas nieokreślony;
- VI. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w ramach programu pilotażowego „Standard szpitalnego żywienia kobiet w ciąży i w okresie poporodowym – Dieta Mamy” – obowiązuje od 01.02.2020 r. do 31.01.2022 r.

Ponadto od marca 2020 r. jest realizowany szeroki wachlarz świadczeń medycznych związanych z wybuchem pandemii wirusa SARS-CoV-2.

Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych od dnia 1 października 2017 r. wprowadziła zmiany w organizacji i finansowaniu świadczeń oraz określiła warunki kwalifikacji świadczeniodawcy do jednego z poziomów systemu zabezpieczenia oraz wskazała profile systemu zabezpieczenia, zakresów lub rodzajów świadczeń, w ramach których są udzielane świadczenia opieki zdrowotnej w systemie zabezpieczenia – SPZOZ został zakwalifikowany do szpitali I stopnia i kwalifikacja ta obowiązuje do dnia 31 grudnia 2021 r.

Prognozę przychodów w zakresie świadczeń objętych ryczałtem na lata 2021-2023 opracowano z uwzględnieniem Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie określenia sposobu ustalania ryczałtu systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1783 z późn. zm.) oraz wykazu świadczeń opieki zdrowotnej wymagających ustalenia odrębnego sposobu finansowania, przy czym należy zaznaczyć, że NFZ coraz większy zakres świadczeń wyłącza z ryczałtu – w poprzednim roku w zakresie ambulatoryjnej opieki medycznej została wyłączona np.

endokrynologia i ortopedia, a od 01.07.2021 r. zostaną wyłączone wszystkie pozostałe świadczenia udzielane w poradniach; od 01.01.2021 r. z ryczałtu wyłączono leczenie szpitalne na oddziale dziecięcym.

Kwoty kosztów i wydatków ujęte w prognozie stanowią koszty i wydatki związane z realizacją umów z płatnikiem publicznym oraz innych zawartych umów i przychodów. Mając na uwadze ciągłe rządania płacowe personelu zatrudnionego w SPZOZ, a także wzrost od stycznia 2021 r. płacy minimalnej (i zapowiedzi dużych wzrostów w kolejnych latach), obowiązek realizacji ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1473 z późn. zm.), podwyżki cen materiałów i usług, zakłada się znaczny wzrost kosztów, ale przy zapewnieniu ich finansowania ze strony NFZ – tj. zbilansowanie przychodów i kosztów i taki wariant przyjmuje się do prognozy na lata 2020-2022 (w sytuacji braku finansowania wzrostu kosztów wynagrodzeń ze strony NFZ wystąpi ujemny wynik finansowy, co spowoduje że pogorszą się wszystkie wskaźniki, a ocena punktowa wskaźników zyskowności będzie wynosiła 0).

**TABELA OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ
- PROGNOZA NA LATA 2021-2023**

Grupa	Wskaźniki	2021		2022		2023	
		Wskaźnik	Ilość punktów	Wskaźnik	Ilość punktów	Wskaźnik	Ilość punktów
I. WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI	Wskaźnik zyskowności netto (%)	0,7%	3	0,7%	3	0,7%	3
	Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	0,68%	3	0,68%	3	0,68%	3
	Wskaźnik zyskowność aktywów (%)	0,82%	3	0,82%	3	0,82%	3
Razem		9		9		9	

II. WSKAŹNIKI PLYNNOŚCI	Wskaźnik bieżącej płynności	1,3	8	1,3	8	1,3	8
	Wskaźnik szybkiej płynności	1,05	13	1,05	13	1,05	13
Razem		21		21		21	

III. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI	Wskaźnik rotacji należności (w dniach)	40	3	40	3	40	3
	Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	45	7	45	7	45	7
Razem		10		10		10	

IV. WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA	Wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	20%	10	20%	10	20%	10
	Wskaźnik wypłacalności	0,48	10	0,48	10	0,48	10
Razem		20		20		20	
Łączna wartość punktów		60		60		60	

Podstawową działalnością samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej jest działalność lecznicza polegająca na udzielaniu świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. SPZOZ nie jest jednostką nastawioną na osiągnięcie zysku. Zasadniczym celem działania podmiotów leczniczych realizujących usługi w całości finansowanych lub dofinansowanych ze środków NFZ jest zaspokajanie w sposób ciągły i trwały potrzeb obywateli w zakresie ochrony zdrowia w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych. Celem samodzielnich publicznych zakładów opieki zdrowotnej jest równoważenie kosztów z przychodami.

Uzyskane w 2021 r. 64 punkty (przy maksymalnej ocenie efektywności i zadłużenia) świadczą o stabilności ekonomiczno-finansowej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim i sprawności bieżącego zarządzania jednostką.

Prognozowane na lata 2021-2023 wskaźniki, pomimo niższych wartości, świadczą o utrzymaniu stabilności zakładu.

III. Informacja o istotnych zdarzeniach mających wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej

Sytuację zakład determinują przede wszystkim czynniki zewnętrzne niezależne od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim. Jest to głównie ciągle zmieniająca się polityka państwa finansowania świadczeń zdrowotnych realizowanych w szpitalach, brak stabilnych rozwiązań w zakresie wysokości wynagrodzeń pracowników zakładu, w tym także rozszerzanie grup pracowników uprawnionych do podwyżek, wzrost wynagrodzenia minimalnego, czy trudności w pozyskaniu kadry. Okres od marca 2020 r. to dodatkowo okres trwającej epidemii, która w sposób bezpośredni oddziałuje na zakład, począwszy od spraw kadrowych, poprzez wysokość środków finansowych niezbędnych do zabezpieczenia funkcjonowania zakładu (m.in. wzrost cen środków, materiałów jednorazowych), aż po zakres udzielanych świadczeń. W tak zmieniających się i nieprzewidywalnych warunkach, w jakich funkcjonują spoz-y nawet najlepsze zarządzanie jednostką może się nie przełożyć na osiągnięcie dobrych wskaźników finansowych.

Bielsk Podlaski, 29.06.2021 r.

DYREKTOR
Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej
w Bielsku Podlaskim
dr Mirosław Reczko